

Razpis učiteljskih mest.

Mislil sem, da se bo v zadnji številki „Uč. T.“ oglašil kdo drugi k temu poglavju. Ker se to ni zgodilo, naj bo dovoljeno meni nekaj prostora v tej zadevi.

Res je sicer, da trpi tu pa tam kak tovariš zaradi nerazpisa učiteljskih mest, a škoda, ki bi jo trpeli zaradi razpisa učiteljskih mest drugi tovariši, bi bila tako velika, da bi se s prvoimenovano ne mogla niti primerjati.

Ako bi se oglašili tisti tovariši, ki si žele razpis, bi videli večinoma take, ki imajo že sedaj boljša mesta, ali ki se jim sploh dobro godi; zakaj uboga učiteljska para, ki je najbolj potrebna boljšega od sedanjega mesta, si sedaj ob tej neznanosti drugini ne more in ne sme želeli naprtiti si zase ogromnih selilnih stroškov. Saj je vendar jasno, da bi moral imeti učitelj, ki bi se selil z daljnih hribov na kako boljše, a ne ravno pred nosom ležeče novo službeno mesto z obitelji, najmanj 2000 K za selitev pripravljenih. Kako bi se mu morali dohodki nove službe povečati, da bi tvegal zanjo tako vsoto selilnih stroškov? Koliko je tovarišev, ki sploh premorejo take vsote? Najbolj potrebni boljših mest bi se zanje sploh ne upali oglašiti iz strahu pred ogromnimi selilnimi stroški sedanjih časov. Tudi pisec teh vrstic bi rajši danes kakor jutri zamenjal svoje sedanje mesto z drugim, njemu prikladnejšim. Dokler pa traja ta neznanost druginja (in ta bo trajala najmanj ves čas vojne), se iz zgoraj navedenega vzroka na poteguje za prav nobeno.

Prosili bi torej za razpisana mesta samo oni odbrani tovariši, ki so že v kraju razpisane mesta, ali pa oni, ki se jim ni treba bati selilnih stroškov, ker so dobro situirani, torej najmanj boljših mest potrebni. Vse to velja za nemobilizirance.

Ako pa premotimo mobilizirance, se nam pokaže še neugodnejša slika.

Mobilizirane v zaledju bo upošteval vse prej navedeno, poleg tega pa bo tudi le s težavo dobil priliko ogledati si novo mesto, da ne govorim o pritiskanju kljuk, in se bo odločil zaradi tega še težje za kompetenco, ako bo res obveščen vsak mobiliziran učitelj o vsakem razpisu, nad čemer pisec dvomi.

Mobilizirane v fronti bo imel komaj časa pečati se z razpisi učiteljskih služb. Čudim se, da si more sploh kdo frontno službo predstavljati v taki luči.

Ujet mobilizirane se z razpisom učiteljskih služb absolutno ne more baviti in isto velja tudi o pogrešanih.

Razpisane službe bi se oddajale torej celo, ne da bi bili o tem obveščeni (seveda, ker je to sploh nemogoče) najvrednejši tovariši. Kakšno čuvstvo bi se moralo zbuditi v srcih teh ob njih povratku v domovino!

Da bi za ujete ali pogrešane lahko vlagali tozadevne prošnje njih svojci v obče zadovoljstvo njih samih, oporekam. Nihče ne ve v naprej, kakega mesta bo potreben ali kakega si bo pozelel pogrešani ali ujet tovariš ob povratku v svojo domovino.

In ti, ki so zastavili v dobrobit svoje ljubljene domovine in nas doma ostalih vse svoje najdražje, svoje življenje, naj bodo najmanj upoštevanji? Ne, to ne sme biti!

Za svojo osebo je pripravljen postaviti se pisec teh vrstic tudi v nevarnost, da ostane ves službeni čas na sedanjem ne ljubem mu mestu, ako naj izvira ta nevarnost iz dejstva, da se ima gledati pri oddaji služb v prvi vrsti na mobilizirance. Na te pa se je mogoče pravično ozirati samo po vojni.

Učiteljska mesta na Štajerskem naj bi se torej med vojno ne razpisavala.

Književnost.

„Ljubljanski Zvon“. Vsebinska novembarskega zvezka: 1. E. Gangl: Svojci — Konec! 2. T. Ravljan: Jesensko jutro. 3. Fr. Govekar: Film. (Konec prih.) 4. Fr. Milčinski: Aprozacija. 3. Gvidon Kodrin. 5. Fl. Golar: Pesem o kosu. 6. Dr. Jož. A. Glonar: Med reformacijo in romantiko. (Konec.) 7. Dr. Zober: Kdaj? 9. Dr. Pavel Grošelj: Astro-nomski pomenki. (Konec prih.) 9. Književna poročila. 10. Jubileji in nekrologi: 1. Paboljšar: Ob desetletnici smrti Simona Gregorčiča. J. Š.: Pisateljska 25letnica Eng. Gla. — P.: Devetdesetletnica Luke Svetca. — Br. Sokolov: † Evgen Sajovic. — 11. Razno.

Zvonček objavlja v 11. letošnji številki to vsebino: 1. Fran Žgur: Materina ljubezen. (Pesem.) 2. Leon Poljak: Srce in solza. (Pesem.) 3. Simon Palček: Misel želja. (Pesem.) 4. Modest: Gora in morje. (Pesem.) 5. Igor: Rosa in cvetka. (Pesem.) 6. Zorka: Grobovi. 7. Sežanski: Matko Kante. (Ob njegovi rojstveni šestdesetletnici s sliko.) 8. Josip Barbič: Grad in hiša. (Basen.) 9. Janko Leban: Moj pokoj. (Pesem.) 10. Peter Petrovič: Zakaj so rože rdeče. (Legenda.) 11. Janko Leban: Nezvesti pri-

jatelj. (Pesem.) 12. Dr. Ivo Šorli: Bob in Tedi, dva neugnanca. (Dalje.) 13. Fran Žgur: Domovina. (Pesem.) 14. Fran Vondina. (Slika.) 15. Stric Pavel: Z delom se učimo. (Dalje.) 16. Ferdo pl. Kleinmayr: Stipe Ferluga s sliko. 17. E. Gangl: Tonček bi se rad naučil peti. 18. Poul in zabava. 19. Kotiček gospoda Doropoljskega 20. Kotičkove risbe.

Srednješolske vesti.

Umrli je nagle smrti 4. t. m. vpokojeni konservator, vladni svetnik Henrik Majonica, bivši profesor državne gimnazije v Trstu in pozneje ravnatelj državnega muzeja v Ogleju. Pokojnik je bil v znanstvenem svetu znan kot odlični arheolog in ima velike zasluge za odkritje in ohranitev dragocenih starin v našem Primorju.

Imenovanje na c. kr. slovenski gimnaziji goriški. Za provizorična gimnazijska učitelja sta bila imenovana na tem zavodu dr. Fran Mischitz in dr. Fran Rostacher, t. č. nadporočnik pri 2. bosenskem polku.

Nemška realna gimnazija v Opatiji. Dne 18. novembra je bil na nemški šoli v Opatiji odprt prvi razred novoustanovljene realne gimnazije. Nadalje se je oglašilo več dijakov za takozvane zaposlovalne tečaje. To so tečaji za učence višjih razredov kake gimnazije ali realne gimnazije; poučujejo jih državni učitelji, in na koncu vsakega tečaja se bodo mogli prijaviti k izpitu.

Italijanska realna v Pazinu. Kakor znano, je bila italijanska deželna realna v Pazinu zaprta. Italijani so si proti temu hoteli pomagati tako, da so otvorili v privatnih poslopih nekake tečaje. Čuje se, da je neka službena gospoda šla Italijanom na roke. Slednjič je vojaška oblast napravila konec izogibanju uradnih odredb.

Iz naše organizacije. Štajersko.

Zveza slovenskih učiteljev in učiteljic na Štajerskem. Prispevki v Učit. vojni pomožni sklad po 1%, 2% in 3% od draginske doklade prihajajo jako počasi, ter se še več društev ni odzvalo svoje dolžnosti. Ne zabite svojih tovarišev trpinov na bojnem polju ter se odzovite svoječasnemu tozadevnemu pozivu Zveze! — Tudi še dolgo 7 društev članarino za leto 1915, a za leto 1916 so poslala vso članarino društvu: Laško, Ljutomer, Ormož, Kozje, Sv. Lenart; polovico Gornji grad in Maribor 12 K. Kje so ostali?! Ne čakajte, ker za vojevanje je treba denarja in zopet denarja!

Vodstvo.

Skupne zadeve.

„Zvončkovim“ naročnikom! Velika vojna je hudo zadela tudi naše liste: podražil se je papir, podražil se je stavek. Tudi Zvonček trpi zaradi velike draginje tiskarskih potrebščin. Vsaka številka je za 110 K dražja, kakor je bila pred vojno, kar znaša na leto 1320 K. Nasproti pa so odpadli skoraj vsi naročniki po goriškem, sežanskem in tolminskem okraju, mnogo tudi v Trstu, skupaj nad 200 naročnikov. Odpade nam na naročnini nad 1000 K. To je mnogo za majhen list „Zvonček“. Zaveza avstr. jugoslovanskega učiteljstva, ki je lastnica lista, je izprevidila, da s sedanjo naročnino ne more več izhajati. Zato je po tehtnem premisleku sklenilo vodstvo Zveze na svoji seji dne 2. novembra t. l., da zviša naročnino z novim letom 1917 na 6 K, ker sicer ne more vzdržati lista, ki ga je z velikim trudom ustanovila pred 17 leti. Vodstvo Zveze se nada, da ne odpade noben „Zvonček“ naročnik in da mu ostanejo vsi zvesti tudi v letu 1917! — Pojdite vsi takoj na delo in pridobite vsak našemu ljubemu „Zvončku“ vsaj še po enega novega naročnika! — Vodstvo Zveze.

Društvo „Jubilejska Samopomoč“. Dne 30. sept. t. l. je umrl družbenik Konrad Mejo v šek, nadučitelj v Reki-Hočah. Za ta 47. smrtni slučaj plača vsak član v smislu § 4. pravil tekom enega meseca po poštni nakaznici 2 K 05 h na naslov: Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani, registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Kranjske vesti.

—r— Iz ljudskošolske službe. Deželni šolski svet za Kranjsko je vzel na znanje pripustitev izprašane učiteljske kandidatije Ane Krapšve k brezplačni učiteljski praksi kot poizkusni kandidatiji na štiri-razredni slovenski mestni deški ljudski šoli v Ljubljani, pripustitev izprašane učiteljske kandidatije Ljudmile Čermakove kot poizkusne kandidatije na prvi mestni slovenski deški ljudski šoli v Ljubljani in pripustitev

izprašanih učiteljskih kandidatij Angele Žorževe in Ljudmile Celestinove kot poizkusni kandidatiji na osemrazredni slovenski mestni deški ljudski šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani. — C. kr. ministrstvo za javna dela je pooblastilo c. kr. rudniško ravnateljstvo v Idriji, da nastavi bivšo učiteljico gospo Jakobino Ganglovo v Idriji s 1. novembrom 1916 kot supletinjo na rudniški deški ljudski šoli v Idriji. — C. kr. okrajni šolski svet v Krškem je imenoval namesto k vojakom odišlega učitelja Leopolda Namorša za supletinjo na ljudski šoli v Cerkljah bivšo supletinjo v Tolmini Zoro Mozetičovo in namesto zaradi bolezni na dopustu se nahajajočega ljudskošolskega ravnatelja Aleksandra Lunačka Marijo Jakilovo za supletinjo na ljudski šoli v St. Rupertu. — Okrajni šolski svet za ljubljansko okolico je imenoval namesto k vojakom odišlega nadučitelja Antona Vode- ta abs. učiteljsko kandidatijo Cirilo Krišch- evo za supletinjo na ljudski šoli v Rudniku, a učiteljici Rozaliji Černetovi je poveril vodstvo šole. — C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju je imenoval namesto zaradi bolezni na dopustu se nahajajočega učiteljice Marije Kovačeve Angelo Gradišar- jevo za supletinjo na ljudski šoli v Loškem Potoku. — C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju je imenoval namesto na dopustu zaradi bolezni se nahajajočega učitelja Josipa Berganta abs. učiteljsko kandidatijo Marijo Lešnjakovo za supletinjo na enorazredni ljudski šoli v Turjaku. — C. kr. okrajni šolski svet v Postojni je poveril namesto k vojakom odišlega nadučitelja Franca Punčuha učiteljici Mariji Veseličevi vodstvo ljudske šole v Vrhpolju. — Angela Groznikova je nameščena za supletinjo v Višnji gori, Katarina Milačeva za provizorično učiteljico v Selcih. C. kr. deželni šolski svet je dovolil učiteljici v Spodnji Šiški Hermini Pelanovi in Josipini Bajukovi, supletinji v Božjakovem, zamenjavo službe do konca prvega tečaja šolskega leta 1916/17 — Ida Slakarjeva je imenovana za supletinjo in začasno voditeljico šole v Lozicah, ker ima učiteljica Leopoldina Boje-Vadnjalova zaradi bolezni dopust.

—r— Kot zastopnike obrtne in trgovske zbornice v šolskih odborih obrtno-nadaljevalnih šol so imenovani: za Črnomelj dosejani zastopnik Ivan Puhek, trgovec v Črnomlju, za Krško zopet Anton Omerza, čevljarški mojster v Krškem, za Mokronog zopet Maks Pasecki, kleparski mojster v Mokronogu, in za Rateče namesto padlega Maksa Podlesnika — Fran Hmelj, trgovec v Ratečah.

—r— S seje kranjskega deželnega šolskega sveta dne 6. dec. 1916. Začasno se vpokoji učiteljica Antonija Vohinc v Cerkljah. Poročilo o mladinskem skrbstvu v letu 1915/16 se vzame z odobrenjem na znanje. Na nekaterih šolah ni bilo treba o počitnicah zbirati in nadzorovati otrok, ker so se porabljali za poljska dela, v drugih so se zbirali otroci po enkrat ali dvakrat na teden v šoli in nabirali razne stvari za vojake, po nekaterih, posebno v Škofji Loki, Kropi in v Idriji pa so bili posebni počitniški tečaji, oziroma zavetišča. Sklene se izreči pohvalo za vodstvo teh zavetišč nadučitelju Josipu Pleničarju v Kropi, Rafaelu Gostiši v Idriji, ravn. Mariji Kavčičevi v Idriji in obema šolskima vodstvom v Škofji Loki. S 1. januarjem 1917 se pomakne v I. plačilni razred: Clarici Marija, Verbič Mihael, Bernot Marija in Matajč Karel; v II. plač. razr.: Mlakar Fran, Loser Ivan, Zorc Rudolf, Mahkota - Zarnik Stanislava, Han Karolina, Tomšič Pavlina in Potočnik Alojzij; v III. plač. razr.: Abram Ljudmila, Kogej Leopoldina, Mikolič Ludovik, Porubsky Viktor, Janušek Ivana, Maurin Alojzija, Blažič Karel, Golli Ana, Logar Ivana, Krapš Roza, Trost Ivan in Wagner Josip. Janeza Mahkote ustanova za vpokojeno učiteljstvo se podeli Ivanu Kiferletu.

—r— Častno svetinjo za 40 letno zvesto službovanje sta dobila tovariša Janko Škrbinec, nadučitelj v p. v Višnji gori, in Fran Kovač, nadučitelj v p. v Zatični. — Naj se še dolgo let veselita tega zasluženega odlikovanja!

—r— Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani naznanja, da je s prvim januarjem 1917. znižala obrestno mero hranilnih vlog od 5% na 4 1/2%.

—r— Odlikovanje. Tovariš Andrej Kenič, nadučitelj v Zagorju, je odlikovan z bronasto hrabrostno svetinjo. — Čestitamo!

—r— Najvišje odlikovanje kranjskega pešpolka št. 17. Cesar Karel je izdal sledeče Najvišje armadno in brodnovo povelje: Hočem, da Moji prvorojeni, po božji milosti darovani Mi sin odsedajnaprej pripada Moji hrabri, junaški armadi in ga imenujem za najvišjega imejitelja Mojega pešpolka št. 17, ki ima nositi odsedajnaprej ime Prestolonaslednika! — Dunaj, 24. novembra 1916. Karel I. r. — Pri tem polku služi tudi mnogo slovenskih učiteljev kot častniki, prostovoljci in podčastniki. Vsi ti so deželni Najvišjega odlikovanja. Slava tem našim „kranjskim Janezom!“

Štajerske vesti.

—š— Nagradovanje in odlikovanje. Učitelj na deški okoliški šoli v Celju, Franjo Voglar, praporščak v. r. pri 87. pp., je postal poročnik. — Učitelj na Zidanem mostu, Josip Valenčič, nadporočnik pri 87. pp., je odlikovan s Signum laudis. — Tovariš nadučitelj Ferd. Sprager iz Verzeja, okr. Ljutomerski, je postal poročnik in učitelj Franc Čeh iz Ljutomera pa praporščak. — Vsem tovarišem iskrene čestitke!

—š— Povišanje. Okraj. pom. učitelj Jos. Gosak, enoletnik - četovodja, je praporščak pri 29. domobr. pohodnem polku.

—š— Iz rodbine tovariša Armina Gradišnika, nadučitelja v Celju (okolica). Obitelj Gradišnikovega svaka Franja Drenika, polkovnika - brigadirja, ki je v 3. soški bitki dne 22. oktobra t. l. padel junaške smrti, je dobila plemstvo s predikatom „Pietra Rossa“. — Gradišnikov sin mag. pharm. Fedor, ki je ves čas vojne zaposlen v vojaški bolnici št. 8, je postal voj. medicinski akcesist; sin Kamilo pa, medicinec - enoletnik, je postal sanitetni praporščak, ter je dodeljen neki gorski brigadi na tirolski fronti.

—š— Šolskega ravnatelja Fr. Vrečka v Slov. Gradcu sin, Dr. medic. Vladimir V., sedaj črnov. asistenčni zdravnik, je odlikovan s častnim znakom „R. K.“ z vojno dekoracijo.

—š— Odlikovanji. Makso Viher, ki je umrl junaške smrti, bivši okr. pom. učitelj za pot okraj ok. Maribor in poročnik v. r. pri 26. domobr. pp. je bil naknadno odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo I. reda. — Viktor Kristan, abs. učit. kandidat iz Ormoža, sedaj praporščak pri 27. domobr. pp., je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo II. reda. — Privemu vekovit spomin, drugemu naše čestitke!

—š— Nov šematizem. Štajerski „Lehrerbund“ izda učiteljski šematizem za 1916/17. Potrebni material v to se nabira uradnim putem, t. j. šolski vodje ga imajo poslati. — Mimo običajnih dat bo obsegal ta šematizem tudi pregled vseh med svetovno vojno zaposlenih štaj. učiteljev - kolegov ter bo tozadevno nudil absolutno interesantno gradivo. Cena enemu izvodu bo 3 K. — Zadnji po „Lehrerbundu“ izdani tak šematizem je iz meseca januarja l. 1913. — Čas je torej, da dobimo zopet novega!

—š— Ruše V nedeljo, dne 3. decembra so se zbrali k svečanosti seji občinski odborniki iz občin Ruše, Smolnik, Lobnica in Bistrica pri Rušah. Gospod župan ruški, nadučitelj J. Lasbacher, omeni žalostni dogodek, da je preminol slavni vladar naše monarhije Njegovo Veličanstvo cesar Franc Jožef I. Po prečitani žalni izjavi zakličejo navzoči v čast in spomin blagemu rajncu: Slava! Slava! Slava! — Nadalje omeni že znano, veselo vest da je nastopil vlado prijazni in priljubljeni gospod, na bojnem polju izkušeni junak — Njegovo Veličanstvo cesar Karel. Po prečitani vdanostni izjavi se razlega po sobani kakor svečana prisega krepak: „Živio! Živio! Živio!“ Župan ruški se pooblasti, da pošlje obe izjavi c. kr. okr. glavarstvu s prošnjo, da jih blagovoli ono poslati na najvišje mesto.

—š— V Kozjem na Štajerskem je bila šola zaprta od 23. oktobra do 4. decembra zaradi difterije. Bolezen je bila baje zanesena iz Poljčan. Umrli so štirje otroci; prva žrtev je bil sedemletni nadučitelj sin Milutin Krajnik.

Goriške vesti.

ZA GORIŠKE LJUDSKOŠOLSKE UČITELJE.

Goriški deželni odbor je predložil spomenico učiteljev iz šolskih okrajev goriškega, tolminskega, tržiškega in gradiščanskega za ublaženje bednega položaja tega učiteljstva potom tržaškega nameštstva centralni vladi s priporočilom, da dovoli okrajnim šolskim zalogom primerne dotacije, da bodo mogli dovoliti učiteljstvu draginske doklade za vojno dobo. Deželni odbor sam ne more dovoliti take doklade, ker je edino deželni zbor kompetenten za to. Deželni šolski svet je predložil vladi konkretne predloge. Draginska doklada naj bi iznašala 140—500 K za vsako učno osebo. — Kdor pravično in nepristransko sodi ter humanno čuti, more le želeči, da ta korak goriškega učiteljstva dožene svoj namen. Učiteljstvo je v sedanjih hudih časih, ki so prišli nad deželo goriško in pod katerih težo mora trpeti zlasti tudi ono, take podpore potrebno in vredno. — O potrebi ni treba izgubljati niti besede. Saj jo občutimo v naših primorskih krajih vsi na lastni koži. A vredno je je, ker to učiteljstvo nadaljuje tudi ob teh strašnih razmerah svojo vzvišeno kulturno mislijo z isto idealno ljubeznijo. Poleg te ljubezni do svojega poklica pa je slovensko